

5. Швидка Т.І. Кваліфікація монопольного становища на ринках та підстави притягнення до відповідальності за зловживання ним // Теорія і практика правознавства. – 2018. – Вип. 2. – 11 с.

6. Круглий стіл у Верховній Раді України щодо конкуренційно-антимонопольної реформи. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/155676-konkurentsinyo-antimonopolna-reforma-osnovni-tezi-kruglogo-stolu> (дата звернення 28.11.2019).

Расвська В.П.

студентка,

*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

РОЛЬ КОРПОРАТИВНОГО ДОГОВОРУ В УКРАЇНСЬКОМУ БІЗНЕСІ

Внутрішні відносини та їх гармонізація у господарських товариствах є чи не найважливішим питанням, без врегулювання якого здійснення господарської діяльності неможливе. Окрім встановлених законодавцем правил, за якими засновники та учасники можуть здійснювати діяльність і які в своїй більшості спрямовані на зовнішню сферу, існує необхідність заздалегідь передбачити шляхи нормалізації роботи за умов дестабілізації одним із партнерів корпоративних відносин через виникнення конфліктів або ж запобігти їх виникненню. Для того, щоб звести можливості виникнення схожих ситуацій до мінімуму, законодавець надав партнерам можливість укласти корпоративний договір, тим не менш наголосивши на відносній незалежності корпоративного регулювання, надавши останнім можливість самостійно встановлювати умови і порядок регулювання названих законодавцем сфер.

Укладання корпоративного договору учасниками товариств не є їх обов'язком. Він є можливістю, що дозволяє, зберігши конфіденційність та не допускаючи можливість розбіжностей у думках на подальшому етапі, уберегти себе дрібним акціонерам від можливих втрат та прорахунків. Позитивним моментом, на мою думку, є те, що конфіденційність корпоративного договору не розповсюджується на такі випадки, коли стороною є держава, територіальна громада, державне або комунальне підприємство чи юридична особа, у статутному капіталі якої 25 і більше відсотків прямо або опосередковано належить державі або територіальній громаді і такі договори оприлюднюються протягом

10 днів з моменту їх укладення шляхом розміщення на сайті відповідного органу державної влади, органу місцевого самоврядування [1]. Дане виключення має на меті захист міноритаріїв та попередження зловживань з боку крупних гравців.

Законодавець не обмежив заборонами товариства у питаннях, які можуть бути врегульовані у корпоративному договорі, а отже, за традиційним принципом ведення бізнесу, відповідно до якого дозволено все, на що відсутня пряма заборона, надав їм можливість самостійно вирішити питання, які будуть врегульовані у такому договорі. Більш того, законодавець врегулював питання такого договору мінімально, лише доповнивши два закони однією статтею, визначивши у ній основні вимоги [1; 2].

Дана процедура може не бути здійснена у діяльності жодного разу, а може бути проведена, проте так і не знадобитись, але після аналізу законодавства, що у певних моментах залишає більше питань, ніж відповідей, його складання виглядає вже не таким безглуздим. Ситуація при якій акціонер, що володіє навіть досить великою кількістю акцій (більше 30 відсотків) може бути ошуканий своїми «партнерами по бізнесу» шляхом прийняття невігідних для такого акціонера рішень, а деколи і таких, що відверто порушують чинне законодавство досить поширена на території України [3]. До того ж, укладання такого договору є можливість для дрібних акціонерів брати участь в управлінні товариством, розподілі прибутку і, за умов розумного прогнозування, захисту своїх часток від, так званої, процедура squeeze – out, названої у законодавстві обов'язковим продажем акцій акціонерами на вимогу особи, яка є власником домінуючого контрольного пакета акцій [1], можливість проведення якої була надана мажоритарним акціонерам всього два роки, проте наслідки, які вона тягне за собою, є невітнішими для більшості міноритаріїв, які не передбачили такого ходу держави.

Законодавець змушує нас думати, що наявність корпоративного договору може вирішити майже усі проблеми, які виникали чи могли б виникнути у процесі здійснення господарської діяльності, проте практичні результати використання схожих за правовою природою до корпоративних договорів ми можемо побачити і до офіційного затвердження їх законодавчими актами. Так, з Рішення у Справі № 5023/3947/12 вбачається, що у своїй заяві (з урахуванням уточнень позовних вимог) позивач (фізична особа) просить суд розірвати договір купівлі-продажу корпоративних прав від 08.09.2006 р. та визнати позивача власником 100 відсотків статутного фонду. В обґрунтування заявлених вимог позивач посилається на те, що між ним (продавцем) – громадянином України та відповідачем (покупцем) – громадянином

Болгарії був укладений договір (імовірно, корпоративний), предметом якого були купівля-продаж корпоративних прав товариства. Відповідач у своїх поясненнях проти позову заперечує, посилаючись на те, що ніякий корпоративний договір предметом якого були в тому числі купівля-продаж корпоративних прав товариства він не укладав, та взагалі не пам'ятає, чи підписував він цей договір. Судове рішення було справедливим – позовні вимоги задовольнити [4], проте сама наявність такої справи нашоухе на думки про доцільність детальнішого врегулювання питання корпоративного договору.

Таким чином, ми можемо спостерігати за вираженням принципу диспозитивності в регулювання корпоративних відносин та дедалі більшим віддаленням законодавця від сфери регулювання корпоративних відносин, шляхом покладання врегулювання важливих організаційних питань на самих учасників господарських товариств, сподіваючись на те, що корпоративні договори будуть містити у собі усі необхідні деталі, окремі для кожного суб'єкта, які неможливо передбачити на загальному рівні. Корпоративний договір, за умови врегулювання ним більшості питань, які ставали наріжним каменем для інших товариств (з'ясування таких питань не є проблемою завдяки доступності судової практики) та встановлення санкцій за їх порушення є потужною силою для забезпечення учасниками своєї подальшої діяльності. До того ж, необхідність серйозного підходу до укладання корпоративних договорів підтверджується тим, що договір, укладений стороною корпоративного договору на порушення такого корпоративного договору, є нікчемним, якщо інша сторона за договором знала або мала знати про таке порушення [1]. Ураховуючи, що корпоративний договір передбачає конфіденційність, то є висока ймовірність того, що положення корпоративного договору буде порушено. Тому під час укладення такого договору необхідно впевнитися у тому, що умови прописані таким чином, щоб виключити наявність будь – яких суперечностей.

На нашу думку, правове регулювання корпоративного договору потребує подальшого удосконалення шляхом його деталізації і фіксації більш розширеного переліку питань, що можуть бути ним врегульовані. Закріплення спеціального механізму залучення засобів забезпечення виконання господарсько-правових і цивільно – правових зобов'язань. Також кардинального перегляду вимагає принцип конфіденційності корпоративного договору, наявність якого здійснює здебільшого негативний вплив на динаміку використання цього засобу приватноправового регулювання відносин з приводу створення, функціонування та припинення господарських товариств.

Список використаних джерел:

1. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю від 06.02.2018 р. № 2275-VIII // Відомості Верховної Ради України від 30.03.2018 – 2018 р., № 13, с. 5, стаття 69.
2. Про акціонерні товариства; Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI // Відомості Верховної Ради України від 19.12.2008 – 2008 р., № 50, № 50-51, с. 2432, стаття 384.
3. Рішення Господарського суду Дніпропетровської області від 11 грудня 2008 р. у справі № К25/260-08 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/2759595>
4. Рішення Господарського суду Харківської області від 13 серпня 2013 р. у Справі № 5023/3947/12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/33098387>